

Tilburg University

Buitenlandse pensioenfondsen aantrekkelijk alternatief? België lonkt.

Jellinghaus, S.F.H.; Maessen, K.; Gehem, Herman

Published in:
OR informatie

Publication date:
2014

Document Version
Peer reviewed version

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

Citation for published version (APA):
Jellinghaus, S. F. H., Maessen, K., & Gehem, H. (2014). Buitenlandse pensioenfondsen aantrekkelijk alternatief? België lonkt. *OR informatie*, 2014(11), 26-27.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Thema: pensioen

Buitenlandse pensioenfondsen aantrekkelijk alternatief?

België lonkt

We zijn allemaal blij met de toename van de levensverwachting in nagenoeg alle Europese landen. Maar die brengt ook toename van de pensioenkosten met zich mee. Aan het Nederlandse systeem hangt een pittig prijskaartje. Geen wonder dat we naarstig naar alternatieven zoeken. Zoals de België-route.

Door Herman Gehem, Steven Jellinghaus en Karen Maessen

In lijn met de Europese eenheidsgedachte mogen pensioenregelingen worden ondergebracht bij buitenlandse pensioenfondsen. België lijkt een aantrekkelijke regeling te hebben en promoot het aanbod actief via haar ministers. In Nederland wordt die ook wel de België-route genoemd; de pensioenregeling verhuist naar België. De oorsprong van de België-route ligt in de Europese pensioenrichtlijn, de 'IORP-richtlijn' (zie kader). De richtlijn bevat regels die gelden voor alle pensioenfondsen in Europa. Het is nu mogelijk dat een pensioenregeling wordt uitgevoerd in een andere lidstaat dan waar de werkgever gevestigd is. Een Nederlandse werkgever kan daardoor het beheer van zijn pensioenregeling onderbrengen bij een Belgische pensioeninstelling. Voor multinationals is het mogelijk om de verschillende regelingen die zij hebben in de verschillende landen waar zij actief zijn op één plaats te beheren. Dat is efficiënt en het biedt financieel-economische voordelen. Zo hoeft er in België veel minder kapitaal in het pensioenfonds aanwezig te zijn. Voor een onderneming betekent dit dat er meer werkkapitaal beschikbaar blijft. België heeft de introductie van de richtlijn aangegrepen om zich in Europa te profileren als hét land voor pensioeninstellingen. Daar-

toe heeft België in 2006 een nieuw soort rechtsvorm voor pensioenfondsen ingevoerd: het Organisme voor de Financiering van Pensioenen (OFP). Het OFP is speciaal ontworpen om een flexibele governancestructuur en organisatie mogelijk te maken. Dat biedt veel vrijheid om het fonds naar eigen voorkeur in te richten. Elk pensioenfonds gevestigd in België neemt de rechtsvorm van een OFP aan. De introductie van het OFP leverde veel commotie op in Nederland. Men sprak over de uittocht van de Nederlandse pensioenfondsen.

Staatssecretaris Klijnsma heeft op 24 juni 2014 de Tweede Kamer duidelijkheid gegeven over de betrokkenheid van de ondernemingsraad bij de besluitvorming over de België-route. De ondernemingsraad heeft hierover een instemmingsrecht (artikel 23 lid 4 Pensioenwet).

De België-route

We zoomen in op de Nederlandse situatie. Een Nederlandse pensioenregeling kan bij een Belgische pensioenuitvoerder worden ondergebracht. Op het eerste gezicht is alleen het land van uitvoering anders, maar dat brengt direct een andere set spelregels met zich mee. Het beheer van de ingelegde gelden geschiedt namelijk onder toezicht van de Belgische autoriteiten (FSMA) en niet van De Nederlandsche Bank (DNB) of de Autoriteit Financiële Markten (AFM). Daarmee gelden de Belgische regels rondom het financiële toezicht. België legt minder strenge eisen op aan pen-

sioeninstellingen dan Nederland. Zo kan de governance van de pensioeninstelling in België meer op maat worden vormgegeven. Een OFP moet uit minimaal twee organen bestaan, namelijk de algemene vergadering (toezichthouder) en de raad van bestuur. Het instellen van overige organen is optioneel. OFP's hebben daarnaast veel vrijheid om hun eigen regels te hanteren, op voorwaarde dat ze gerechtvaardigd zijn. Uiteraard gelden hierbij de bepalingen uit de Europese pensioenrichtlijn als minimum. Zo schrijft de richtlijn voor dat pensioenverplichtingen bij grensoverschrijdende activiteiten te allen tijde volledig gefinancierd ('gedekt') dienen te zijn. Op welke manier, is niet voorgeschreven. De Belgische wetgever heeft niet gekozen voor een zogenoemde 'kwantitatieve benadering', maar schrijft voor dat het OFP een berekeningsmethode moet hanteren op basis van economische en actuariële

OFP's hebben veel vrijheid om hun eigen regels te hanteren

hypothese die het OFP moet kunnen rechtvaardigen. Ruimte voor vrijheid dus.

In Nederland gelden meer, strakkere en strengere eisen dan de Belgische minimum-

IORP

De afkorting IORP staat voor: Institutions for Occupational Retirement Provision. De IORP-richtlijn is Richtlijn 2003/41/EG. Een voorstel van de Europese Commissie tot wijziging van de richtlijn is overigens op dit moment in (Europese) behandeling.

voorwaarden. Zeker voor multinationale ondernemingen met werknemers in meerdere lidstaten kan een Europees pensioenfonds in (bijvoorbeeld) België dé manier zijn om de pensioenuitvoering te centreren. Het is dan van belang om te bekijken hoe de verschillende regelingen worden beheerd door het OFP. En hoe de zeggenschap is verdeeld tussen de verschillende betrokken groepen van belanghebbenden in de verschillende landen. Veel bedrijven kiezen bovendien zekerheid boven de onzekerheid van het herhaaldelijke politieke gesoebal over de Nederlandse pensioenregels.

Volledige omzeiling van de Nederlandse wet- en regelgeving is via de België-route echter niet mogelijk. Het Nederlandse recht blijft van toepassing op de uitvoering van de pensioenregeling. Het gaat dan onder meer om de regels over het aangaan van de pensioen- en uitvoeringsovereenkomst, de inhoud van de pensioen- en uitvoeringsovereenkomst en de informatieplichten aan de werknemers. Zo houdt de werkgever de verplichting om werknemers binnen drie maanden te informeren over de inhoud van de pensioenregeling en over omstandigheden die betrekking hebben op het functioneren van de pensioenuitvoerder, moet de werkgever de verschuldigde pensioenpremie aan de pensioenuitvoerder betalen en moet de pensioenuitvoerder jaarlijks de deelnemers informeren over de opgebouwde pensioenaanspraken. DNB en de AFM houden toezicht op naleving van deze bepalingen.

De or mee op pad?

De werkgever kan de België-route niet alleen afleggen. De Pensioenwet bepaalt namelijk dat de ondernemingsraad een instemmingsrecht heeft op het voornemen om een pensioenovereenkomst onder te brengen bij een pensioeninstelling uit een andere lidstaat. Artikel 27 WOR is dan van toepassing. Wel geldt dat het cao-primaat van kracht kan zijn. De vakbonden kunnen in het kader van het cao-overleg een rol hebben bij de invulling van de pensioenregeling. Pensioen is immers een belangrijke arbeidsvoorwaarde die regelmatig (deels) in cao's wordt geregeld. Als de cao een uitputtende inhoudelijke regeling bevat over het pensioen, waardoor er geen beslissingsvrijheid voor nadere invulling meer is voor de ondernemer, dan heeft de cao voorrang boven het instemmingsrecht van de or. De instemming van de or is dan niet vereist.

De ondernemingsraad is niet het enige medezeggenschapsorgaan dat in principe een rol heeft bij de keuze voor de België-route. Verhuist een in Nederland ondergebracht pensioen naar een Belgische pensioenuitvoerder, dan heeft het verantwoordings- of belanghebbendenorgaan van het pensioenfonds doorgaans een vinger in de pap. Beide organen bestaan onder anderen uit deelnemers aan het pensioen (werknemers) en pensioengerechtigden. Het hangt van het gekozen bestuursmodel af welk orgaan er binnen het pensioenfonds actief is. Het verantwoordingsorgaan komt een adviesrecht toe over bijvoorbeeld de overdracht van verplichtingen van het pensioenfonds, over de liquidatie van het pensioenfonds en over de beëindiging van een uitvoeringsovereenkomst. Het belanghebbendenorgaan heeft onder meer een adviesrecht over beëindiging van uitvoeringsovereenkomsten. Bij verhuizing naar het buitenland is meestal sprake van een van deze situaties.

Aandachtspunt: invloed

Het pensioenbeleid wordt voor Nederlandse werknemers gemaakt in Nederland en dat blijft zo. De Belgische pensioenuitvoerder heeft geen zeggenschap over de inhoud daarvan. In Nederland is het beheer van de ingelegde gelden in handen van pensioenfondsen, verzekeraars en premiepensioeninstellingen (PPI's). Bij een verzekeraar is de invloed op de ingelegde gelden doorgaans beperkt. Een slimme ondernemingsraad die

de pensioenregeling ondergebracht ziet worden bij een verzekeraar, maakt afspraken over de wijze waarop de ondernemingsraad betrokken blijft bij het beheer van de ingelegde gelden. Bij een pensioenfonds is op grond van de Pensioenwet de betrokkenheid van de actieve en inactieve medewerkers en gepensioneerden goed geregeld. Bij overgang naar een OFP is de Belgische

Als de or niets regelt, is de betrokkenheid bij de pensioenregeling beperkt

wetgeving van toepassing als het gaat om het bestuur van het fonds en de medezeggenschap daarbij. Als je niets regelt, is de betrokkenheid beperkt.

Voordat een ondernemingsraad instemt met de overdracht van de pensioengelden aan een OFP zijn daarom afspraken nodig over de betrokkenheid van die or bij de besluitvorming binnen de board of directors van het OFP. Dat is in principe de enige en laatste kans om dat te regelen. We zien dat er, ook bij een OFP, vaak sprake is van een 'Nederlands bestuursorgaan', maar partijen moeten de bevoegdheden zelf invullen. Een ondernemingsraad doet er goed aan een zetje te claimen in dat orgaan.

Op verschillende manieren zijn werknemers dus betrokken bij een eventuele verhuizing van het pensioen naar België. Een ondernemingsraad die zich geconfronteerd ziet met een instemmingsaanvraag, zal goed moeten beoordelen of de belangen van werknemers voldoende zijn beschermd alvorens in te stemmen met de België-route. Dat blijft complexe materie.

Mr. Herman Gehem MBA is als adviseur verbonden aan Grondkoers Human Capital Consulting, **dr. mr. Steven Jellinghaus** en **mr. Karen Maessen** zijn als medezeggenschapsadvocaten verbonden aan De Voort Advocaten | Mediators.